

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 397/2018-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej ADVOKA s. r. o., Komárnická 36, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ľuboš Pejhovský, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 6 C 526/1996 z 25. októbra 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 62/2017 z 30. januára 2018 a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. mája 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“),

zastúpenej ADVOKA s. r. o., Komárnická 36, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ľuboš Pejhovský, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 526/1996 z 25. októbra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 62/2017 z 30. januára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“), ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu (ďalej len „napadnutý postup okresného súdu a krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobným návrhom doručeným okresnému súdu 27. augusta 1996 domáhala proti svojmu bývalému manželovi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) vyporiadania zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Okresný súd v poradí štvrtým rozsudkom sp. zn. 6 C 526/1996 zo 6. decembra 2012 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 198-199-200/2013 z 12. novembra 2013 rozhodol vo veci vyporiadania BSM tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 54 924,54 € z titulu náhrady „za prostriedky vynaložené na výlučný majetok odporcu“.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že následne vznikla absurdná situácia, keďže «Najvyšší súd SR uznesením č. 8 Cdo 180/2014 z 30.03.2015 (na základe dovolania, podaného [REDAKOVANÉ] ako povinným subjektom) rozhodol sa vykonateľný súdny titul zrušiť a vec „postaviť na štartovaciu čiaru“».

V ďalšom konaní okresný súd vydal napadnutý rozsudok, ktorým návrh na prerušenie konania zamietol (prvý výrok), do výlučného vlastníctva sťažovateľky a do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal v rozhodnutí presne špecifikované hnutelné veci (druhý výrok), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke z titulu vyrovnania finančných podielov sumu 6 654,76 € (tretí výrok), obom im uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok v sume 66 € a nahradiť trovy znaleckého

dokazovania v sume 679,01 € (štvrtý výrok) a žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania nepriznal (piaty výrok).

V dôsledku podaného odvolania bol napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdený ako vecne správny napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Podľa sťažovateľky krajský súd tým, že rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania, „*hrubo porušil právo... na ústnosť a bezprostrednosť súdneho konania, teda aj právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces*“, čím došlo zároveň aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v časti zaistujúcej prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania.

Sťažovateľka nesúhlasí s úvahou krajského súdu obsiahnutou v napadnutom rozsudku, v dôsledku ktorej je „*rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 548/2015 z 17. 02. 2016... v predmetnej kauze vraj nepoužiteľné*“.

V tejto súvislosti sťažovateľka akcentuje, že «*po rozvoде manželstva sa hľadá na investíciu, uskutočnenú počas manželstva z prostriedkov BSM do výlučného majetku jedného z manželov, ako na bezdôvodné obohatenie toho z manželov, ktorý investíciu konzumoval. Ak ÚS SR (v Náleze sp. zn. I. ÚS 548/2015 z 17. 02. 2016) formuluje záväzný právny názor, že v prípade hodnôt vynaložených na cudziu nehnuteľnosť nie je pohľadávkou z bezdôvodného obohatenia (dávna) hodnota vynaložených prostriedkov, ale (aktuálny) rozdiel medzi hodnotou nehnuteľnosti pred adaptáciou a po nej, a to sa vzťahuje na situáciu, keď „investorom“ nebola osoba žijúca s výlučným vlastníkom (cudzej) nehnuteľnosti v manželstve, tak vylúčenie tohto riešenia pre situácie, v ktorých ide o manželské spolužitie „investora“ a výlučného vlastníka (cudzej) nehnuteľnosti, je absurdné.*».

Kedže napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnutý rozsudok krajského súdu sú „komponované s popretím záväzného právneho názoru ÚS SR, vyhláseným v Náleze sp. zn. I. ÚS 548/2015 z 17. 02. 2016. To je v pertraktovanej kauze kruciálnym faktorom

a poukázaním na túto hrubú nezákonnosť, ba protiústavnosť odôvodňujeme nami podanú ústavnú sťažnosť.“.

Podľa sťažovateľky napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnutý rozsudok krajského súdu nezodpovedajú požiadavkám na kvalitu odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov vyplývajúcim z judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva. Z uvedeného dôvodu sú napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnutý rozsudok okresného súdu podľa sťažovateľky arbitrárne a v konečnom dôsledku porušujú jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnutý rozsudok krajského súdu zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie, prikáže okresnému súdu, aby vo veci sťažovateľky konal bez zbytočných prietáhov a prizná sťažovateľke úhradu trov konania.

K sťažnosti sťažovateľka priložila dovolanie z 9. mája 2018 smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy

pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohla sťažovateľka podať odvolanie (čo aj využila), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Sťažovateľka k sťažnosti priložila dovolanie smerujúce proti napadnutému rozsudku krajského súdu, o ktorom podľa zistení ústavného súdu nebolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) do času predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom ešte rozhodnuté.

Pri posudzovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal taktiež z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Ústavný súd odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa v jeho rozhodovacej činnosti ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo

veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu uplatnením zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2018